

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE
TOMÁŠOVCE
ZADANIE

ZADANIE NA ÚZEMNÝ PLÁN OBCE TOMÁŠOVCE

Obstarávateľ:

Obec Tomášovce

Poverený obstarávaním:

Ing. Martina Kukučková

odborne spôsobilá osoba na obstarávanie ÚPP a ÚPD (reg. č. 297)

Spracovateľ ÚPD obce:

CITYPLAN, s.r.o.

www.cityplan.eu

Spracovateľ zadania:

doc. Ing. arch. Jaroslav Coplák, PhD.

autorizovaný architekt SKA, reg. č. 1524 AA

Dátum spracovania:

september 2015

Obsah

1. Dôvody na obstaranie územného plánu	3
2. Určenie hlavných cieľov rozvoja územia – rozvojový program obstarávateľa.	3
3. Vymedzenie riešeného územia	4
4. Požiadavky vyplývajúce z návrhu územného plánu regiónu na územie obce	4
5. Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia a požiadavky na riešenie záujmového územia obce	10
6. Základné demografické údaje a prognózy.	10
7. Osobitné požiadavky na urbanistickú kompozíciu obce	15
8. Osobitné požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu obce	17
9. Požiadavky na riešenie rozvoja dopravy a koncepcie technického vybavenia	17
10. Požiadavky na ochranu prírody a tvorbu krajiny, kultúrneho dedičstva, na ochranu prírodných zdrojov a ložísk nerastov.	23
11. Požiadavky z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného a technického vybavenia územia.	25
12. Požiadavky vyplývajúce zo záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami, civilnej ochrany obyvateľstva.	27
13. Požiadavky na riešenie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce	29
14. Požiadavky na riešenie bývania, občianskeho vybavenia, sociálnej infraštruktúry a výroby	30
15. Požiadavky z hľadiska životného prostredia	33
16. Osobitné požiadavky z hľadiska ochrany pôdneho fondu	34
17. Požiadavky na riešenie vymedzených častí územia obce, ktoré je potrebné riešiť s podrobnosťou územného plánu zóny	35
18. Požiadavky na určenie regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia	35
19. Požiadavky na vymedzenie plôch na verejnoprospešné stavby	36
20. Požiadavky na rozsah a úpravu dokumentácie územného plánu	37
21. Zoznam podkladov pre vypracovanie zadania	37

1. Dôvody na obstaranie územného plánu

Obec Tomášovce má značný rozvojový potenciál. Nachádza sa v bezprostrednej blízkosti okresného mesta Lučenec a súčasne na dôležitej rozvojovej osi, ktorej význam ešte vzrastie po vybudovaní rýchlostnej cesty R2. V poslednom období v obci rastie záujem o stavebné pozemky, čím sa zvyšujú požiadavky na koncepčné usmerňovanie rozvoja obce. V doterajšom územnom pláne obce však nebolo riešené rozšírenie obytného územia ani možnosti a regulatívy intenzifikácie existujúceho obytného územia. Vzhľadom k skutočnosti, že územný plán sídelného útvaru pochádza z roku 1968, je tento dokument už zastaraný. Nie je preto možné ani účelné spracovanie zmien a doplnkov tejto územnoplánovacej dokumentácie. Za danej situácie obec Tomášovce iniciovala obstaranie nového územného plánu obce. Na základe verejného obstarávania vybrala spracovateľa územnoplánovacej dokumentácie (CITYPLAN, s.r.o.).

Dôvodom pre spracovanie nového územného plánu obce je teda potreba právne záväzného dokumentu s jednoznačne stanovenými regulatívmi pre stavebné a iné aktivity v zastavanom území i v celom katastrálnom území, v súlade aktuálnymi štandardmi územnoplánovacej dokumentácie a s platnou legislatívou územného plánovania. Je tiež nutné zosúladiť zámery obce a iných subjektov s požiadavkami Územného plánu VÚC Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov.

2. Určenie hlavných cieľov rozvoja územia – rozvojový program obstarávateľa

Cieľom pripravovaného Územného plánu obce Tomášovce bude v zmysle ustanovení § 1 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov komplexné riešenie priestorového usporiadania a funkčného využitia územia v rozsahu katastrálneho územia obce, stanovenie zásad jeho organizácie a vecná a časová koordinácia činností v území do konca návrhového obdobia, ktoré bolo stanovené do roku 2030.

Špecifické ciele rozvoja územia obce Tomášovce sú formulované nasledovne:

- overenie optimálneho spôsobu územno-priestorovej organizácie a funkčného využívania územia obce
- overenie možností využitia v súčasnosti voľných (neurbanizovaných) území bezprostredne nadväzujúcich na zastavané územie obce predovšetkým pre rozvoj obytných funkcií vo forme zástavby rodinných domov a málopodlažných bytových domov
- využiť potenciál prímestskej rekreácie rozvíjaním športovo-rekreačných funkcií vo vhodných polohách
- využiť potenciál lokalizácie priemyselného parku, identifikovaný v doterajšej územnoplánovacej dokumentácii

- stanovenie zásad a regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, pre umiestnenie verejného dopravného vybavenia a verejného technického vybavenia, ako aj ďalších zásad a regulatívov starostlivosti o životné prostredie, ochranu a využívanie prírodných zdrojov, ochranu a tvorbu krajiny, vytváranie a udržiavanie ekologickej stability

3. Vymedzenie riešeného územia

Obec Tomášovce (okres Lučenec, Banskobystrický kraj) leží v severnej časti Lučenskej kotliny v doline Krivánskeho potoka. Rovinný až pahorkatinný reliéf tvoria štrky a piesky poltárskej formácie a malé plochy kryštalickej bridlic a čadičov.

Reliéf je málo členitý, pahorkatinový, s nadmorskou výškou v rozmedzí od 200 do 330 m n.m. Najnižšiu výšku dosahuje na juhovýchodnej hranici katastrálneho územia, pri Krivánskom potoku, najvyššiu v severnej časti v lokalite Halier. Stred obce je vo výške 216 m.n.m. Katastrálne územie je z väčšej časti odlesnené a poľnohospodársky využívané. Zalesnené sú okrajové, vyššie položené časti katastrálneho územia.

Riešené územie pre územný plán obce je vymedzené administratívno-správnymi hranicami obce, t. j. celým katastrálnym územím obce. Katastrálne územie je celistvé a má výmeru 1 410,4 ha. Hustota osídlenia dosahuje 98 obyvateľov na km², čo je len mierne pod úrovňou celoštátneho priemeru (110 obyv./ km²). Východná hranica katastrálneho územia obce Tomášovce siaha až k zastavanému územiu obce Vidiná.

Riešené územie hraničí s nasledujúcimi katastrálnymi územiami:

- k.ú. Podrečany, k.ú. Točnica – na severe
- k.ú. Veľká Ves, k.ú. Vidiná – na východe
- k.ú. Lučenec – na juhu
- k.ú. Stará Halič, k.ú. Gregorova Vieska – na západe

Zastavané územie zahŕňa zastavané pozemky obytného územia s príslušnými záhradami. Výrobné areály nie sú súčasťou zastavaného územia. Zastavané územie je vymedzené hranicami stanovenými k 1.1.1990.

4. Požiadavky vyplývajúce z návrhu územného plánu regiónu na územie obce

V záväznej časti Územného plánu veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov 2004 (VZN BBSK č. 4/2004), zmien a doplnkov č. 1/2007 (VZN BBSK č. 6/2007), zmien a doplnkov 2009 (VZN BBSK č. 14/2010) a zmien a doplnkov

2014 (VZN BBSK č. 27/2014), sú určené niektoré všeobecné podmienky pre rozvoj miest a obcí, ako aj konkrétne požiadavky vzťahujúce sa na riešené územie, ktoré je potrebné rešpektovať:

V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- (1.1) podporovať v strednej časti Slovenskej republiky, v záujme vytvorenia celoštátne homogénneho a medzinárodne konkurenčného sídelného prostredia, rovnomerne rozložený systém osídlenia miest a vytvorenie vzájomného prepojenia žilinsko-martinského a banskobystricko-zvolenského ťažiska osídlenia s tým aby sa v južnej časti Slovenska podporilo vytvorenie lučenecko-rimavskosobotského ťažiska osídlenia
- (1.6) podporovať budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry; (1.6.1) podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa: zvolensko-juhoslovenskú rozvojovú os: Zvolen – Lučenec (s odbočkou na Šalgotárján) – Rimavská Sobota – Rožňava – Košice
- (1.7.1) podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a prírodných, kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností, pričom pri ich rozvoji zohľadniť koordinovaný proces prepojenia sektorových strategických a rozvojových dokumentov
- (1.7.2) zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné, ich ekonomické danosti, špecifiká jednotlivých regiónov
- (1.7.3) pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať a rešpektovať ich ekonomické danosti, špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru.
- (1.7.4) vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráram podporou výstavby verejného dopravného a technického vybavenia obcí tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánnym prostredím a dosahovali sklbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života

V oblasti hospodárstva

- (2.1) vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj;
- (2.1.1) prednostne sa zamerať na rozvoj pracovných príležitostí v okresoch, kde dlhodobá miera nezamestnanosti presahuje 20%, a to najmä v okresoch Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Žarnovica, Lučenec, Poltár a Revúca

- (2.1.3.1) podporovať rozvoj priemyselných parkov a technologických parkov v mestách Banská Bystrica, Krupina, Lučenec, Nová Baňa, Poltár, Žarnovica, a v obciach Hliník nad Hronom, Kriváň, Víglaš, Tomášovce, Malý Krtíš,
- (2.2.1) rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii, v súlade s platnou legislatívou
- (2.2.4) rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny,
- (2.2.7) vytvárať podmienky a podporovať opatrenia zamerané na elimináciu erózie poľnohospodárskych a lesných pôd
- (2.2.9) vytvárať podmienky a podporovať rozvoj priemyselných parkov, technologických parkov obchodných, skladovacích priestorov mimo poľnohospodárskych pôd chránených zákonom a na nepoľnohospodárskych pôdach (brownfields)
- (2.2.10) stabilizovať výmeru najkvalitnejších pôd a ich ochranu uskutočňovať ako ochranu hospodársko-sociálneho potenciálu štátu aj ako súčasť ochrany prírodného a životného prostredia
- (2.3.3) utvárať územnotechnické predpoklady na ...b) rozšírenie priemyselnej výroby v okresoch Lučenec, Revúca, Rimavská Sobota a Veľký Krtíš
- (2.3.4) ťažbu nerastov realizovať pri zohľadnení zdôvodnených potrieb v takom rozsahu, takým spôsobom a na takých miestach, aby nedochádzalo k negatívnym vplyvom na životné prostredie, režim podzemných vôd a aby tým neboli ohrozené záujmy ochrany prírody (predmet ochrany v danom území)
- (2.3.5) rešpektovať chránené ložiskové územia, ložiská nevyhradených nerastov a určené dobývacie priestory na území Banskobystrického samosprávneho kraja, s možnosťou ich revízie ak boli spresnené ich bilančné zásoby.
- (2.4.1.1) vytvárať územno-technické podmienky na budovanie priemyselných parkov, vedecko-technologických parkov a priemyselných zón
- (2.4.2) na budovanie priemyselných parkov prednostne využiť areály nefunkčných priemyselných zón a objektov
- (2.4.3) revitalizovať územia existujúcich priemyselných areálov
- (2.4.4) vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania
- (2.4.5) podporovať rozvoj výroby a služieb založených na využití domácich zdrojov

V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

- (3.1) usmerňovať vytváranie funkčno-priestorového systému cestovného ruchu kraja v súlade s Regionalizáciou cestovného ruchu SR. Uplatňovať navrhnutú štruktúru

druhov a foriem turizmu a jeho priestorových a funkčných jednotiek. Ako nový článok systému akceptovať turistické centrá, turistické aglomerácie a turistické parky

- (3.15) vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny
- (3.18) podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny

V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu

- (4.1) rešpektovať územné vymedzenie, podmienky ochrany a využívanie všetkých vyhlásených chránených území v kategóriách chránená krajinná oblasť, národný park, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok a ich ochranných pásiem, chránené vtáčie územie, navrhované územia európskeho významu a národného významu, biotopy chránených rastlín a živočíchov
- (4.5) rešpektovať platné územné systémy ekologickej stability
- (4.6) rešpektovať pri umiestňovaní činností do územia, hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, nerastné bohatstvo, vrátane energetických surovín, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny
- (4.8) zosúladiť trasovanie dopravnej a technickej infraštruktúry s prvkami ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť ich vhodným trasovaním, prípadne budovaním funkčných ekoduktov
- (4.9) eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (znečisťovanie prostredia, eutrofizáciu, fragmentáciu krajiny, šírenie invázných druhov organizmov, bariérový efekt dopravných koridorov a priečných prekážok v tokoch...).
- (4.10) rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice)
- (4.11) zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej

- (4.12) zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehy vrátane brehových porastov a lemov, zvýšiť rôznorodosť príbrežnej zóny (napojenie odstavených ramien, zachovanie sprievodných brehových porastov) s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov s prioritou udržania biodiverzity a vitality brehových porastov vodných tokov
- (4.14) Podporovať dobývanie nerastov len v území, na ktorom v súvislosti s dobývaním nedôjde k negatívnym sociálnym dopadom. V rámci využitia ložísk nerastov nepripustiť na území Banskobystrického kraja použitie technológie kyanidového lúhovania pri ich spracovaní, úprave a zušľachťovaní.
- (4.16) Riešiť ochranu nerastného bohatstva a jeho racionálne využívanie v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja a s organizáciou priestorového usporiadania a funkčného využívania územia a s požiadavkami na ochranu prírody a krajiny, zachovania terénneho reliéfu, kultúrneho dedičstva a súčasnej krajinnej štruktúry
- (4.17) Zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických črt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania alebo ľudskej aktivity

V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

- (6.1.20.12) rekonštruovať a vybudovať cestu II/595 Tomášovce (I/50 – R2) – Poltár – Kokava nad Rimavicou, rezervovať územie pre výhľadové obchvaty obcí
- (6.1.24) rešpektovať koridor pre rýchlostnú cestu R2 v úseku Zvolen – Detva – Lučenec – Rimavská Sobota – hranica Košického kraja s obchvatom mesta Zvolen (v úseku Zvolen západ – Zvolen východ)
- (6.1.26.1) vybudovať súbežnú cestu s R2 s úseku Budča – Zvolen – Detva – Lučenec – Rimavská Sobota – hranica Košického kraja pre dopravu vylúčenú z R2
- (6.2.2) modernizovať železničnú trať TINA Nové Zámky/Palárikovo – Levice – Zvolen – Lučenec – Košice v celej dĺžke ťahu na území Banskobystrického kraja s postupnou elektrifikáciou a dokončením jej zdvojkolaženia v celej trase
- (6.4.1) systematicky vytvárať územné a stavebno-technické predpoklady na výstavbu a prevádzku kombinovanej dopravy na železničnej trati TINA – hranica Nitrianskeho kraja – Zvolen – Lučenec – Fiľakovo – hranica Košického kraja, a na trati – Fiľakovo – hranica s Maďarskou republikou, v celej dĺžke ťahu na území Banskobystrického kraja
- (6.9) v oblasti rozvoja infraštruktúry cyklistickej dopravy:
 - (6.9.1) podporovať rozvoj nemotorovej, predovšetkým cyklistickej dopravy
 - (6.9.4) podporovať využívanie pozemkov a lesných ciest vo vlastníctve štátu a samospráv na budovanie cyklistických ciest a cykloturistických trás

V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

- (7.1.6) rezervovať priestor na výhľadové vybudovanie skupinových kanalizačných systémov
- (7.1.11) postupne znižovať zaostávanie rozvoja verejných kanalizácií s ČOV za rozvojom verejných vodovodov d) výstavbou skupinových kanalizácií s ČOV

V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

- (9.3.2) ochranu vodárenských tokov a ich povodí podľa vyhlášky MP SR č. 211/2005 Z.z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov
- (9.9) Pri posudzovaní územnotechnických podmienok a projektovej príprave nových trás a zariadení dopravnej infraštruktúry zhodnotiť kvalitu územia a zabezpečiť jeho trvalú ochranu v ich okolí pred hlukom, infrazvukom a vibráciami v zmysle platnej legislatívy.
- (9.10) V rámci spracovania nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN O, ÚPN Z) v jednotlivých oblastiach, podľa účelu ich využitia, určiť stupeň radónového rizika
- (9.11) Pri spracovaní nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie rešpektovať ochranné pásma pohrebísk v súlade s platnou legislatívou

II. Verejnoprospešné stavby

- (1.21.13) cesta II/595 Tomášovce (I/50 – R2) – Poltár – Kokava nad Rimavicou, rekonštrukcia cesty, vo výhlade s obchvatmi obcí
- (1.25.1) rýchlostná cesta R2 v úseku Zvolen – Detva – Lučenec – Rimavská Sobota – hranica Košického kraja, nová trasa (kategória R 24,5/100)
- (1.25.2) súbežná cesta I/50 s R2 v úseku Zvolen – Detva – Lučenec – Rimavská Sobota – hranica Košického kraja, výstavba súvislej trasy s využitím úsekov pôvodnej cesty so šírkovou homogenizáciou úsekov podľa minimálnej kategórie pre cesty I. (II.) triedy
- (2.1) železničná trať TINA Nové Zámky – Levice – Zvolen – Lučenec – Košice, modernizácia v celej dĺžke na území Banskobystrického kraja so zvyšovaním traťovej rýchlosti a dokončením zdvojkolaženia trate; elektrifikácia trate v úseku Zvolen – Košice
- (5.16) Mýtna VDJ - Ľuboreč VDJ rekonštrukcia potrubia

Záväzná časť Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrického kraja je záväzným podkladom pre riešenie Územného plánu obce Tomášovce.

5. Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia a požiadavky na riešenie záujmového územia obce

Obec Tomášovce patrí na základe územno-správneho členenia do okresu Lučenec a Banskobystrického kraja. Okres Lučenec má rozlohu 771 km² a 74 861 obyvateľov. Vznikol z pôvodného „veľkého“ okresu Lučenec odčlenením okresu Poltár po zmene územnosprávneho členenia v roku 1996.

Obec je situovaná v severnej až centrálnej časti okresu. Nachádza sa na významnej sídelnej osi – rozvojovej osi I. stupňa (podľa ÚPN VÚC Banskobystrického kraja) a multimodálnom dopravnom koridore, spájajúcom centrálnu časť stredného Slovenska s jeho južnou časťou – Novohradom a s pokračovaním do Maďarska. Poloha na tejto osi znamená pre obec značné rozvojové predpoklady do budúcnosti. Podľa Konceptie územného rozvoja Slovenska (KÚRS) je obec súčasťou lučenského ťažiska osídlenia nadregionálneho až celoštátneho významu s rozvinutými aglomeračnými väzbami. Najbližším mestom je Lučenec (7 km). Krajské mesto Banská Bystrica je vzdialené 67 km, Zvolen 50 km. Lučenec (34 816 obyvateľov) je spádovým mestom pre obyvateľov obce z hľadiska dochádzky za občianskou vybavenosťou a pracovnými príležitosťami. Majú tu sídlo zariadenia vyššej občianskej vybavenosti (administratíva, školstvo, zdravotníctvo).

Obec Tomášovce s počtom obyvateľov 1 384 k 31. 12. 2013 patrí medzi stredne veľké obce. V rámci strediskovej sústavy osídlenia bola obec Tomášovce v 70. a 80. rokoch 20. storočia súčasťou spádového územia strediska miestneho významu – obce Lovinobaňa. Obec ani v súčasnosti nemá vlastné záujmové územie, ale spadá primárne do záujmového územia mesta Lučenec, pričom hraničí so záujmovými územiami ďalších väčších okolitých obcí – Lovinobaňa, Vidiná.

Záujmové územie, riešené v územnom pláne obce Tomášovce, preto nebude presahovať katastrálne územie obce Tomášovce. Naznačené však budú väzby na okolité sídla, najmä na Lučenec a obec Vidiná. Tieto väzby sú významné najmä z hľadiska technického a dopravného vybavenia.

6. Základné demografické údaje a prognózy

6.1 Zloženie a vývoj počtu obyvateľstva

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, čiastočne je aj odrazom významu obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien.

Od konca 19. storočia početnosť miestnej populácie kontinuálne mierne rástla z úrovne 781 obyvateľov až na 1 470 obyvateľov v roku 2001. Napriek skutočnosti, že obec Tomášovce na základe Projektu urbanizácie SSR, uplatňovaného v 70. až 80. rokoch 20. storočia

nebola zaradená medzi strediskové obce, v tomto období tu dochádza k výraznému populačnému rastu a bytovej výstavbe. Od roku 1970 do roku 1991 vzrástla miestna populácia z úrovne 1 188 obyvateľov až na 1 455 obyvateľov, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje +13,6%. V období posledných 25 rokov počet obyvateľov stagnuje okolo úrovne 1 400 obyvateľov, s tendenciou mierneho poklesu v posledných 5 rokoch. K 31.12. 2013 mala obec Tomášovce 1 384 obyvateľov.

Tab.: Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1869 – 2011

Rok sčítania obyv.	Počet obyv.
1869	781
1880	815
1890	831
1900	879
1910	909
1921	871
1930	958
1940	973
1948	927
1961	1 031
1970	1 188
1980	1 338
1991	1 455
2001	1 470
2011	1 383

Zdroj: ŠÚSR, údaje obce

Bez pozitívnej migračnej bilancie by však bol pokles počtu obyvateľov v posledných rokoch výraznejší, z dôvodu silného prirodzeného úbytku obyvateľstva. V období 2007 – 2014 sa do obce prisťahovalo 187 obyvateľov, odsťahovalo sa 170 obyvateľov. V uvedenom období však bol počet zosnulých 1,7-násobne vyšší ako počet narodených (127 : 76). Pokles miery natality nie je špecifikom obce Tomášovce, je skôr dôsledkom celkových spoločenských a sociálnych zmien v SR a v celom stredoeurópskom priestore.

Obec by mohla aj naďalej profitovať z trendu sťahovania obyvateľov z miest na vidiek. Tento trend je najvýraznejší v bezprostrednej blízkosti miest, pričom jeho základným predpokladom je dobrá dopravná dostupnosť.

Z hľadiska demografických prognóz má istú výpovednú hodnotu index vitality, definovaný ako podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku k počtu obyvateľov v poproduktívnom veku, násobený číslom 100. Podľa všeobecnej interpretácie až hodnoty nad 100 zaručujú perspektívu rastu počtu obyvateľov prirodzenou menou. Tento ukazovateľ v roku 2001 dosahoval pomerne nepriaznivú hodnotu – 73. Do roku 2011 sa mierne zvýšil na úroveň 88 (súčasne bol zvýšený vek odchodu do dôchodku, čím došlo

k umelému zníženiu počtu poproduktívneho obyvateľstva). Ide teda o silno regresívny typ populácie.

Najväčší nárast v období rokov 2001 – 2011 zaznamenal segment obyvateľstva v produktívnom veku. Znamená to, že humánny potenciál pre ekonomický rozvoj v súčasnosti dosahuje vrchol, čo sa prejaví aj investíciami generácie v produktívnom veku do individuálnej bytovej výstavby.

V budúcnosti predpokladáme ďalšie posilňovanie rozvojových impulzov z miest do okolitých vidieckych obcí s výhodnou polohou a dobrou dostupnosťou. Tieto predpoklady obec Tomášovce spĺňa. Navyše sú tu vytvorené podmienky pre výstavbu rozsiahleho priemyselného parku a vznik väčšieho počtu pracovných príležitostí. Po zvážení týchto faktorov možno do roku 2030 prognózovať nárast počtu obyvateľov obce na 1 600.

Skutočný potenciál obce získavať nových obyvateľov migráciou bude závisieť predovšetkým od globálnych vývojových tendencií a lokalizačných faktorov, investičnej aktivity súkromného sektora, ale tiež od samotnej obce, jej rozvojovej politiky, udržania a zlepšenia kvality života v obci, ponuky služieb v obci, odstránenia deficitov infraštruktúry. Prísťahovanie mladších vekových skupín vo fertilmom veku by pre obec malo pozitívny prínos z hľadiska omladenia populácie a zvýšenia jej reprodukčnej vitality.

Tab.: Skladba obyvateľov podľa vekových skupín

	2001	2011
Počet trvalo bývajúcich obyvateľov	1 470	1 383
z toho muži		678
z toho ženy		708
Počet obyvateľov v predproduktívnom veku (0-14)	233	186
Počet obyvateľov v produktívnom veku	918	986
Počet obyvateľov v poproduktívnom veku	318	211

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001, 2011

Tab.: Vývoj počtu obyvateľov, narodených, zosnulých, prihlásených a odhlásených v r. 2007-2013

Rok	narodení	zosnulí	prihlásení	odhlásení	bilancia	Počet obyvateľov k 31.12.
2007	10	18	19	22	-11	1 455
2008	18	24	26	33	-13	1 442
2009	10	17	29	27	-5	1 437
2010	13	21	16	14	-6	1 431
2011	8	17	38	27	0	1 385
2012	10	19	25	30	-14	1 371
2013	7	11	34	17	+13	1 384
Spolu	76	127	187	170		

Zdroj: ŠÚSR

Obyvateľstvo je z hľadiska národnostnej skladby homogénne. Slovenskú národnosť podľa údajov z roku 2011 malo 98,5 % obyvateľov (bez zohľadnenia obyvateľov s nezistenou národnosťou). Iné národnosti nie sú významnejšie zastúpené.

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva heterogénna. Polovica obyvateľov sa v roku 2011 prihlásila k rímskokatolíckej cirkvi, menšia časť k evanjelickej cirkvi a.v. (35,2%). Vysoký je podiel obyvateľov bez vyznania a s nezisteným vierovyznaním.

Tab.: Národnostné zloženie obyvateľstva

Národnosť	slovenská	maďarská	česká	iná	nezistená
	1 282	14	3	2	82

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Tab.: Skladba obyvateľov podľa vierovyznania

Vierovyznanie	rímskokatolícka cirkev	evanjelická cirkev a.v.	iné	bez vyznania	nezistené
	627	458	23	159	116

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

6.2 Ekonomická aktivita obyvateľov

Z vekovej skladby a údajov o počte ekonomicky aktívnych vyplýva, že obyvateľstvo má v súčasnosti podpriemerný potenciál ekonomickej produktivity. Miera ekonomickej aktivity obyvateľov je 48,3%.

Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala vo veľmi priaznivých prírodných podmienkach. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulom desaťročí

klesol počet pracovníkov v tomto odvetví. Problém nezamestnanosti je zapríčinený celkovými štrukturálnymi problémami hospodárskej základne širšieho regiónu. Ide hlavne o pomalú reštrukturalizáciu priemyselnej základne v regióne, taktiež k zvýšeniu nezamestnanosti prispelo ukončenie činnosti jedného z najvýznamnejších podnikov v okolí – Lovinit, a.s. Lovinobaňa. Nedostatok pracovných príležitostí je aj v súčasnosti značným problémom.

Podľa údajov z posledného sčítania z roku 2011 väčšina obyvateľov pracovala v terciárnom sektore (služby) – 387 obyvateľov a v sekundárnom sektore (priemysel) – 167 obyvateľov. Najmenej zamestnancov pracuje v primárnom sektore (poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, ťažba) – 70 obyvateľov.

Časť obyvateľov pracuje v podnikoch v miestnych podnikoch, časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva odchádza za prácou najmä do Lučenca, v menšej miere aj do iných miest a obcí, Lovinobane. Za prácou odchádzalo 523 obyvateľov, čo z počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva predstavovalo až 78,3%. Možnosť získania zamestnania je teda podmienená ochotou cestovať za prácou. Plánovaný priemyselný park v blízkosti obce, ktorý by mohol priniesť väčší počet nových pracovných príležitostí, sa zatiaľ nerealizoval.

Tab.: Ekonomická aktivita obyvateľov

Počet ekonomicky aktívnych osôb	668
Podiel ekonomicky aktívnych na celku (%)	48,3
- pracujúci (okrem dôchodcov)	510
- pracujúci dôchodcovia	24
- osoby na materskej a rodičovskej dovolenke	32
- nezamestnaní	129
- študenti	86
- osoby v domácnosti	7
- dôchodcovia	338
- príjemcovia kapitál. príjmov	2
- iná a nezistená	51

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

6.3 Bytový fond

Bývanie je hlavnou funkciou v riešenom území. Bytový fond tvorí z väčšej časti tradičná zástavba rodinných domov, zväčša jednopodlažných. Značná časť bytového fondu je v bytových domoch – spolu 138 bytových jednotiek, čo predstavuje 27% trvale obývaných bytov.

Priemerná obložnosť bytu (počet obyvateľov na 1 byt) dosahuje hodnotu 2,71 a je mierne pod priemerom SR a priemerom za okres Lučenec (2,92). Podiel bytov vybavených ústredným kúrením a bytov vybavených kúpeľňou alebo sprchovým kútom sa neodchyľuje od okresného priemeru.

Podiel neobývaných bytov predstavuje 15,4% z celkového počtu bytov (v okrese Lučenec je tento podiel 11,4%). Hlavnou príčinou je horší stavebnotechnický stav bytového fondu v starších objektoch, ktoré nie sú prispôsobené súčasným štandardom bývania. Tento bytový fond je vhodné rekonštruovať a znovu využiť pre obytné funkcie, prípadne pre rekreačné účely.

Vzhľadom k polohe obce a dlhodobu pozitívnej migračnej bilancii možno aj v budúcnosti očakávať vysoký záujem o novú bytovú výstavbu v obci.

Tab.: Počet domov a bytov

domy spolu	440
trvale obývané domy	363
z toho rodinné domy	347
z toho bytové domy	13
neobývané domy	77
byty spolu	603
trvale obývané byty spolu	510
z toho v rodinných domoch	341
z toho v bytových domoch	138
z toho iné	20
neobývané byty spolu	93

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Tab.: Domy podľa obdobia výstavby

do roku 1945	1946 – 1990	1991 – 2000	2001 a neskôr
67	248	17	8

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

7. Osobitné požiadavky na urbanistickú kompozíciu obce

Kompozičná osnova urbanistickej štruktúry sa vyznačuje mimoriadnou geometrickou pravidelnosťou, najmä jej južná časť s ulicami na ortogonálnej osnove. V ostatných častiach zastavaného územia je uličná sieť tiež pomerne pravidelná, kompozičná osnova je však viacsmerová, uplatňujú sa zalomenia uličnej siete. Topografické pomery umožnili dôsledné zokruhovanie uličnej siete. Pravidelná sieť ulíc predznamenala aj charakter zástavby, ktorá je tiež pravidelná, bez prejavov neusporiadanosti. Urbanistický pôdorys samotnej obce má pravidelný kompaktný tvar. Neskôr ho asymetricky – južným smerom – rozšírili výrobné areály priemyselnej a poľnohospodárskej výroby.

Hlavnú kompozičnú os reprezentuje Partizánska ul., ktorá má podobu širokej priamej ulice s verejnou zeleňou v uličnom priestore. Význam tejto osi potvrdzuje sústredenie viacerých zariadení občianskej vybavenosti na tejto ulici. Túto os v strede jej dĺžky kolmo križuje sekundárna kompozičná a prevádzková os, ktorú reprezentuje Školská ul. a ul. SNP. Na južnom okraji obce je táto os ukončená dominantou nového kostola. Na križovaní oboch kompozičných osí vznikol hlavný uzlový priestor akcentovaný verejným parkom, protihĺbým menším námestím a objektom obchodného domu. Prirodzenou kompozičnou osou v regionálnom meradle je tok Krivánskeho potoka a jeho údolie, ktoré podmienili vznik významnej sídelnej osi a multimodálneho dopravného koridoru. V diaľkových pohľadoch z vyvýšených častí obce vyniká ako výrazná dominanta komplex haličského zámku.

V urbanisticko-architektonickej štruktúre obce majú niektoré objekty zachované znaky tradičnej zástavby, najmä v starších častiach. V 2. tretine 20. storočia sa začali do sídelnej štruktúry obce začleňovať domy na štvorcovom pôdoryse a s valbovou alebo stanovou strechou a od 70. rokov 20. storočia aj objekty s plochou strechou. Prevažuje málopodlažná zástavba samostatne stojacich rodinných domov. Bytové domy sú situované na východnom okraji obce (na Družstevnej ul.), kde vytvárajú kompaktnú sídliskovú zástavbu. Ide o maximálne štvorpodlažné solitéry.

Iný charakter má zástavba výrobných areálov, ktorá je charakteristická objektmi väčšej mierky s prevahou horizontálneho rozmeru. Objekty sú v jednotlivých areáloch zoskupené podľa ortogonálnej smerovej osnovy. Kompozícia je tu podriadená technologickým požiadavkám. Výraznou výškovou dominantou je komín drevospracujúceho podniku PRP.

Požiadavky na kompozičné formovanie obce

- odporúčať komplexnú revitalizáciu a dobudovanie centrálnej zóny obce, vrátane úpravy a dotvorenia verejných priestranstiev
- rešpektovať limity prírodného charakteru (topografické pomery, vodné toky) a antropogénneho charakteru (dopravné koridory, siete technickej infraštruktúry)
- navrhovanú uličnú sieť zokruhovať a prepojiť s existujúcou uličnou sieťou
- rozvinúť pôsobenie kompozičných osí situovaním novej zástavby, lokalizáciou líniovej zelene

- pri vymedzení nových rozvojových plôch zachovať a ďalej podporiť kompaktný pôdorys obce
- plochy navrhovaného priemyselného parku (navrhované v zmenách a doplnkoch platnej územnoplánovacej dokumentácie) vhodne zakomponovať do krajiny s využitím prírodných prvkov, líniovej a izolačnej zelene
- rešpektovať vidiecky charakter zástavby, najmä jej výškovú hladinu a urbanistickú mierku jednotlivých objektov
- navrhnuť výstavbu na nezastavaných prielukách v uličnej fronte s cieľom vytvorenia kontinuálneho uličného priestoru
- regulovať maximálnu výšku zástavby za účelom zachovania konzistentnosti urbanistickej štruktúry
- rešpektovať tradičné krajinárske štruktúry – pasienky, prirodzené vodné toky so sprievodnou vegetáciou
- podporiť zvýšenie estetických kvalít územia mimo zastavaného územia obce návrhom výsadby líniovej zelene – stromoradií

8. Osobitné požiadavky na obnovu, prestavbu a asanáciu obce

V zástavbe je istý podiel starších domov, ktoré sa v prípade absentujúcej údržby môžu stať nevhodnými pre trvalé bývanie alebo iné využitie. Tieto plochy staršej zástavby budú navrhnuté na rekonštrukciu. Návrh územného plánu obce stanoví regulatívy intenzity využitia, ktoré budú určujúce pri zámeroch rekonštrukcie a rozširovania existujúceho bytového fondu formou dostavieb a nadstavieb.

9. Požiadavky na riešenie rozvoja nadradených a miestnych systémov dopravy a technického vybavenia

9.1 Verejné dopravné vybavenie

Z hľadiska dopravnej dostupnosti má obec Tomášovce mimoriadne výhodnú polohu na multimodálnom dopravnom koridore, ktorý predstavuje cesta I. triedy, železnica a v budúcnosti aj rýchlostná cesta.

Súčasťou multimodálneho dopravného koridoru Zvolen – Lučenec je železničná trať, vedená paralelne s cestou I. triedy č. I/50. Železničná trať č. 160 Zvolen – Lučenec – Košice (s pokračovaním do Nových Zámkov – č. trate 150) je jednokoľajná, neelektrifikovaná. Je súčasťou siete európskych železničných tratí TINA, v súčasnosti však nespĺňa kritériá na

zaradenie do tejto siete. V obci je na trati zastávka. Zo železničnej trate je vedená železničná vlečka do areálu podniku PRP, s.r.o.

V blízkosti obce, avšak mimo samotného zastavaného územia obce, je vedená cesta I. triedy č. I/50 Žiar nad Hronom – Zvolen – Lučenec – Košice, ktorá je súčasťou medzinárodného cestného koridoru E571, E58. Zabezpečuje spojenie nielen s mestami a obcami ležiacimi na tejto dopravnej osi, ale aj s ďalšími hospodárskymi centrami v SR a Maďarsku.

Na sčítacom úseku č. 93 536 (Tomášovce - Vidiná) predstavovalo podľa sčítania dopravy z r. 2010 dopravné zaťaženie 13 655 voz./24 hod. Oproti údajom zo sčítania dopravy z r. 2005 sa zvýšilo o 27% z úrovne 10 757 voz./24 hod. Podľa údajov SSC bola prípustná intenzita dopravy na úsekoch zasahujúcich do k.ú. Tomášovce prekročená už v roku 2005. Cesta I. triedy je v daných úsekoch upravená v kategórii C 11,5/70. Stav vozovky v k.ú. Tomášovce je z hľadiska pozdĺžnych nerovností dobrý, z hľadiska vyjazdených koľají je stav prevažne nevyhovujúci.

V k.ú. Tomášovce sa na cestu I. triedy pripája cesta III. triedy č. III/2 644 (predtým III/050206), zabezpečujúca dopravné napojenie obce Tomášovce a tiež prepojenie do obce Halič a s cestou I. triedy č. I/75 Sládkovičovo – Lučenec. Na tzv. Tomášovskej križovatke, v rovnakom bode ako cesta č. III/2 644, sa na cestu I/50 pripája aj cesta II. triedy č. II/595 Tomášovce – Poltár – Kokava nad Rimavicou.

V zastavanom území obce Tomášovce sa z cesty III/2 644 odpájajú ďalšie cesty III. triedy č. III/2 658 (predtým III/0751) Tomášovce – Gregorova Vieska a č. III/2 667 (predtým III/50 857) Tomášovce – kostol (– pokračovanie do Lučenca neexistuje). Dopravné zaťaženie týchto ciest je minimálne a v sčítaní dopravy nebolo zisťované. Cesta č. III/2 658 zabezpečuje dopravné prepojenie aj s ďalšími okolitými obcami a rekreačnou oblasťou Ružiná.

Z dopravných zariadení sa v riešenom území nachádza čerpacia stanica pohonných hmôt – pri ceste č. I/50. V katastrálnom území Tomášovce sa nachádza letisko pre poľnohospodárske práce.

Miestne komunikácie tvoria zokruhovanú sieť. Kostru dopravnej siete obce Tomášovce tvoria prietahy vyššie uvedených ciest III. triedy zastavaným územím obce. Na tieto komunikácie sa napájajú okruhy miestnych komunikácií rôznej hierarchie. Nezokruhované sú len kratšie úseky ciest. Miestne komunikácie zabezpečujú prístup aj k chatovej osade pri rybníku. Stav miestnych komunikácií je vo všeobecnosti uspokojivý, viaceré boli nedávno pokryté novým asfaltovým kobercom. Len prietahy ciest III. triedy a niektoré miestne komunikácie majú a nevyhovujúcu kvalitu povrchového krytu. Šírkové parametre miestnych komunikácií vyhovujú.

Chodníky sú vybudované pozdĺž prietahu ciest III. triedy zastavaným územím a pozdĺž niektorých významnejších miestnych komunikácií. Šírkové parametre a stav chodníkov sú vyhovujúce. Samostatné cyklistické chodníky v riešenom území nie sú vybudované, vyznačené sú však cyklistické trasy do Lučenca, Ružinej a Poltára.

Plochy statickej dopravy sa nachádzajú v centrálnej časti obce – pri kultúrnom dome s obecným úradom, obchodnom dome, cintoríne a bytových domoch. Pre odstavovanie motorových vozidiel sa ďalej využívajú pridružené priestory komunikácií – rozšírenia asfaltovej plochy vozovky, prípadne zatrávnené krajnice. Odstavné plochy pre rodinné domy sú zabezpečované na pozemkoch rodinných domov – v garážach alebo na spevnených plochách. Vlastné odstavné plochy majú k dispozícii aj jednotlivé výrobné areály.

Verejná hromadná doprava je zabezpečovaná autobusovou aj železničnou dopravou. Vzhľadom k polohe obce na hlavnom dopravnom ťahu (tzv. južný cestný ťah) je spojenie verejnou dopravou s významnými centrami Banskobystrického kraja veľmi dobré. Spojenie s okresným mestom zabezpečuje denne (v pracovných dňoch) 85 párov spojov, z toho 15 vlakových. V obci Tomášovce sú spolu 4 páry autobusových zastávok, ďalšie 2 zastávky sú na rázcestí s cestou I/50 a pri motoreste Halier a 1 zastávka je na ceste II/595.

Požiadavky na riešenie rozvoja nadradených a miestnych systémov dopravy

- vymedziť koridor pre rýchlостnú cestu R2 v úseku Zvolen – Lučenec v kategórii R 24,5/100 a súvisiace dopravné stavby
- rezervovať koridory pre rýchlостnú cestu R7 v úseku Nové Zámky – Lučenec, nakoľko viaceré z navrhovaných variantov sú vedené cez k.ú. Tomášovce
- počítať so súbežnou trasou cesty I. triedy I/50 pozdĺž navrhovanej rýchlостnej cesty R2
- rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty I. triedy v kategórii C 11,5/80 mimo zastavaného územia
- rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty II. triedy v zastavanom území v kategórii MZ 12(11,5)/50, resp. MZ 8,5/50 a vo funkčnej triede B2 a v kategórii C 9,5/70 mimo zastavaného územia
- rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie cesty III. triedy v zastavanom území v kategórii MZ 8,5(8,0)/50 a vo funkčnej triede B3 a v kategórii C 7,5/70 mimo zastavaného územia
- počítať s modernizáciou, elektrifikáciou a zdvojkolajnením železničnej trate
- navrhnuť nové miestne komunikácie pre dopravné napojenie nových rozvojových plôch a definovať ich ako verejnoprospešné stavby
- odporúčať rekonštrukciu, smerové a šírkové úpravy kritických úsekov miestnych komunikácií
- navrhnuť prepojenie spevnenou miestnou komunikáciou z obce Tomášovce do Lučenca, t.j. obnovenie cesty III/2667, prípadne aj do obce Vidiná
- navrhnuť doriešenie prístupovej komunikácie k areálu spol. PRP, s.r.o.
- navrhnuť dobudovanie chodníkov v zastavanom území obce – pozdĺž miestnych komunikácií najvyššej funkčnej triedy

- navrhnuť cyklistické trasy pre rozvoj cykloturistiky a cyklistickej dopravy a vyznačiť ich aj v širších vzťahoch k riešenému územiu
- nenavrhopvať podľa možností ekonomicky neefektívne riešenie systému obslužných komunikácií s jednostrannou zástavbou
- klasifikovať navrhované i existujúce miestne komunikácie podľa kategórií a funkčných tried v zmysle STN 73 6110 a STN 73 6101
- navrhnuť šírkové usporiadanie miestnych komunikácií v súlade s STN 73 6110
- vyznačiť pešiu dostupnosť zastávok hromadnej dopravy a v prípade potreby navrhnuť umiestnenie nových zastávok hromadnej dopravy
- posúdiť potrebné kapacity statickej dopravy a podľa potreby navrhnuť nové odstavné plochy a parkoviská v zmysle STN 73 6110
- pri lokalizácii novej výstavby rešpektovať ochranné pásma ciest I., II., III. triedy a navrhovanej rýchlostnej cesty v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov, ako aj železničnej trate v zmysle zákona č. 513/2009 Z.z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- vyznačiť hranice ochranných pásiem ciest mimo zastavaného územia obce a ochranné pásma železničnej trate
- v prípade potreby navrhnuť opatrenia na elimináciu negatívnych vplyvov dopravy na obytné územie

9.2 Verejné technické vybavenie – vodné hospodárstvo

Zásobovanie pitnou vodou

Cez územie prechádza skupinový vodovod Hriňová – Lučenec – Fiľakovo (DN 400). Z tohto skupinového vodovodu je pitnou vodou zásobovaná aj obec Tomášovce a ďalšie okolité obce. Z trasy SKV Hriňová – Lučenec – Fiľakovo severozápadne od obce odbočuje trasa SKV MUB Hriňová – Veľký Krtíš. Z tejto odbočky sú prívodným vodovodným potrubím zásobované dva vodojemy situované nad hydínárňou. Jeden slúži na zásobovanie pitnou vodou obyvateľov obce (250 m³) a druhý pre zariadenia v bývalej hydínárni. Kapacita vodojemov je pre súčasné potreby dostačujúca.

Prívodné potrubie PVC DN 150 je vedené od šachty v mieste napojenia po vodojem. Zásobné potrubie LT DN 150 má dĺžku 830 m. Rozvodná sieť v obci bola vybudovaná v rokoch 1970-71 a v súčasnosti už nie je vo vyhovujúcom stave. V obci je vybudovaná prevažne okružná sieť v kombinácii s vetvovou sieťou. Rozvodné potrubie v obci je z liatiny, novšie úseky sú z PVC. Svetlosť potrubí je DN 150, DN100, DN80.

Požiadavky na riešenie koncepcie zásobovania pitnou vodou

- rešpektovať existujúce prívodné potrubie a rozvodné potrubia verejného vodovodu

- navrhnuť vybudovanie rozvodov vody pre nové rozvojové lokality
- preferovať zokruhovanie navrhovaných a existujúcich rozvodov vody pre efektívnu prevádzku systému
- v návrhu vypracovať bilancie potrieb vody pre existujúcu a navrhovanú výstavbu

Odvádzanie a likvidácia odpadových vôd

Obec Tomášovce má vybudovanú splaškovú kanalizáciu s čistením odpadových vôd. Kanalizácia bola budovaná od roku 1995. Kanalizácia je gravitačná z rúr PVC DN 300 (po ČOV) a DN 200 (od ČOV po výustný objekt). Splašková kanalizácia však nepokrýva časť obce severne od železnice, ktorá zahŕňa aj sídlisko. V tejto časti obce sa odpadové vody zhromažďujú do žúmp a sú likvidované individuálne vlastníkami jednotlivých nehnuteľností. Čistiareň odpadových vôd sa nachádza juhovýchodne od obce za futbalovým ihriskom. Po rekonštrukcii má kapacitu 1 200 E.O., ktorá je v súčasnosti využitá na 50%.

Požiadavky na riešenie koncepcie odkanalizovania

- navrhnuť rozšírenie splaškovej kanalizácie do časti obce za železnicou, ako aj do navrhovaných rozvojových plôch
- odvádzanie odpadových vôd riešiť v súlade s § 36 ods. 3 zákona č. 364/2004 o vodách a o zmene zákona č. 372/1990 Z. z. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon)
- uviesť bilancie množstva splaškových vôd pre súčasný a navrhovaný stav
- v riešení umožniť zdržanie dažďových vôd z rozvojových lokalít v území vsakom do podložia

9.3 Verejné technické vybavenie – energetika

Zásobovanie elektrickou energiou

Riešeným územím prechádza koridor vedenia VVN 110 kV č. 7 883 Lučenec – Lieskovec – asi 0,3 km juhozápadne od zastavaného územia obce Tomášovce.

Obec Tomášovce je zásobovaná elektrickou energiou z elektrizačnej siete SSE a. s. – odbočkami zo vzdušného vedenia VN 22 kV č. 369, ktoré je okolo obce zokruhované. Zásobovanie zastavaného územia obce je zabezpečované prostredníctvom distribučných transformačných staníc 22/0,42 kV. Z kmeňového vedenia sú zo západnej strany obce vonkajšie elektrické vedenia rozvetvené do prípojok k transformačným staniciam. Transformačné stanice sú rozmiestnené rovnomerne po okraji zastavaného územia obce a vo výrobnom území. Celkový výkon a priestorové rozmiestnenie transformačných staníc postačuje súčasným potrebám obce a výrobných areálov.

Požiadavky na riešenie koncepcie zásobovania elektrickou energiou

- na základe urbanistickej koncepcie rozvoja obce bilancovať predpokladané nároky na spotrebu elektrickej energie
- efektívne využitie existujúcich bilančných zdrojov s uprednostnením kapacitnej úpravy transformačných staníc pred zahusťovaním novými transformačnými stanicami
- v prípade nepostačujúcich kapacít existujúcich zariadení navrhnuť nové vedenia VN a trafostanice pre zásobovanie elektrickou energiou nových rozvojových plôch
- v zastavanom území prednostne navrhovať rozvodné elektrické siete káblovými vedeniami v zemi, transformačné stanice v zastavanom území uvažovať prednostne murované alebo prefabrikované
- pri umiestňovaní zástavby alebo iných činností v blízkosti energetických zariadení rešpektovať ochranné pásma existujúcich energetických zariadení

Zásobovanie plynom

Obec Tomášovce je plynofikovaná. Vysokotlakový plynovod Lučenec – Lieskovec dimenzie DN 300 a s pretlakom PN 64 je vedený južne od cesty I/50. Z tohto plynovodu je pri križovatke ciest vysadená vysokotlaková prípojka DN 100, na ktorú sú cez regulačné stanice plynu napojené výrobné areály a samotná obec.

V obci Tomášovce sú strednotlakové rozvody plynu z polyetylénových rúr o prevádzkovom pretlaku zemného plynu do 100 kPa, ktoré zabezpečujú dodávku zemného plynu k jednotlivým odberateľom v obci. Uličné rozvody majú menovitú svetlosť DN 100, DN 80.

Požiadavky na riešenie koncepcie zásobovania plynom

- navrhnuť zásobovanie plynom rozšírením siete strednotlakových plynovodov do nových rozvojových plôch
- na základe urbanistickej koncepcie rozvoja obce spracovať bilancie hodinových potrieb a ročných potrieb zemného plynu
- pri umiestňovaní zástavby alebo iných činností v blízkosti existujúcich plynovodov rešpektovať ich ochranné a bezpečnostné pásma

Zásobovanie teplom

Objekty obytných objektov, podnikateľských aktivít a občianskej vybavenosti využívajú ako zdroj tepla potrebného pre účely kúrenia, varenia a prípravu teplej úžitkovej vody prevažne zemný plyn.

Požiadavky na riešenie koncepcie zásobovania teplom

- počítať s výrobou tepla pre účely kúrenia a prípravu TÚV prevažne zo zemného plynu, ale uvažovať aj s miestnou výrobou tepla, prípadne i elektrickej energie využitím obnoviteľných zdrojov (biomasa, slnečná energia)

9.4 Verejné technické vybavenie – telekomunikačné a informačné siete

Miestna telekomunikačná sieť obce je zabezpečená prevažne vzdušným vedením, v niektorých uliciach zemnými káblami.

Diaľkový optický telekomunikačný kábel a telekomunikačné káble spoločnosti Slovak Telekom, a.s. vedú popri ceste I/50 v smere Zvolen – Lučenec. Telekomunikačný objekt ATÚ je situovaný v budove pošty.

Územie je pokryté signálom mobilných operátorov Orange, T-Mobile a O2. Pokrytie internetom je zabezpečované prostredníctvom telekomunikačných operátorov.

V celej obci sú vybudované vedenia miestneho rozhlasu. Nedávno boli verejné priestranstvá pokryté kamerovým monitorovacím systémom.

Požiadavky na rozvoj telekomunikačných a informačných sietí

- na základe urbanistickej koncepcie rozvoja obce spracovať bilancie požadovaných kapacít na rozšírenie miestnej telefónnej siete
- uvažovať s napojením navrhovaných rozvojových plôch na verejnú telekomunikačnú sieť zemnými káblami rozvodmi
- pri riešení zohľadniť a rešpektovať existujúce telekomunikačné vedenia, zariadenia a objekty verejnej telekomunikačnej siete s ohľadom na ich ochranné pásma v zmysle Zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov

10. Požiadavky na ochranu prírody a tvorbu krajiny, kultúrneho dedičstva, na ochranu prírodných zdrojov a ložísk nerastov

10.1 Požiadavky na ochranu prírody a tvorbu krajiny a na zabezpečenie ekologickej stability územia

Riešené územie sa nachádza mimo súvislej sústavy chránených území Natura 2000 – nezasahuje do navrhovaných vtáčích území, ani území európskeho významu. Nezasahujú sem žiadne veľkoplošné ani maloplošné územia ochrany prírody. V celom katastrálnom území platí 1. stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Nie sú tu evidované chránené stromy, chránené biotopy ani významné mokrade.

Riešenie Územného plánu obce Tomášovce bude vychádzať z nasledujúcich požiadaviek na zabezpečenie ekologickej stability územia:

- navrhnuť prvky miestneho územného systému ekologickej stability, resp. premietnuť návrh prvkov ÚSES z krajinnoekologického plánu obce Tomášovce
- navrhnuť ekostabilizačné opatrenia a ekostabilizačné prvky v zastavanom území i mimo zastavaného územia obce
- rešpektovať ekologicky významné segmenty krajiny ako vodné toky, plochy lesných porastov, plochy verejnej zelene a drevinovej vegetácie v zastavanom území a mimo zastavaného územia
- premietnuť do návrhu územného plánu rozdelenie územia na krajinnoekologické komplexy K1 až K4, stanovené v krajinnoekologickom pláne obce Tomášovce. Definované vhodné, podmiennečne vhodné a nevhodné využitie pre jednotlivé krajinnoekologické komplexy stanoviť ako záväzné regulatívy funkčného využitia krajiny.

10.2 Požiadavky na ochranu prírodných zdrojov a ložísk nerastov

V katastrálnom území obce Tomášovce sú evidované výhradné ložiská s určeným dobývacím priestorom a chráneným ložiskovým územím (617 – Halič – Kopáň, žiaruvzdorné íly, 393 – Halič – Kopáň, žiaruvzdorné íly, 392 – Stará Halič, keramické íly) a ložiská nevyhradeného nerastu LNN (4 127 – Stará Halič, tehliarske suroviny), ktoré je potrebné rešpektovať.

10.3 Požiadavky na ochranu kultúrneho dedičstva

Na území obce Tomášovce sa nenachádzajú nehnuteľné národné kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu. Nachádzajú sa tu však viaceré architektonické pamiatky a solitéry s historickými a kultúrnymi hodnotami: pamätná doska tomášovského kňaza Daniela Mazáriusa, pamätná tabuľa obetí I. svetovej vojny, pamätná tabuľa obetí II. svetovej vojny, pomník padlým v II. svetovej vojne.

V zastavanom území obce sa len ojedinele nachádzajú objekty zo zachovanej pôvodnej zástavby obce so zachovaným slohovým exteriérovým výrazom, ktoré je potrebné zachovať.

V katastrálnom území obce sú evidované viaceré archeologické lokality. Severozápadne od obce Tomášovce sú evidované nálezy stredovekej keramiky, ktoré naznačujú, že sa tu rozkladala stredoveká osada. Nálezy stredovekej keramiky sú známe aj z intravilánu obce.

Z hľadiska ochrany archeologických nálezov sú nasledovné požiadavky:

- stavebník / investor v každej etape vyžadujúcej si zemné práce si od príslušného Krajského pamiatkového úradu už v stupni územného konania vyžiada stanovisko k plánovanej stavebnej akcii vo vzťahu k možnosti narušenia archeologických nálezísk
- podľa § 36, ods. 2 pamiatkového zákona v znení neskorších predpisov pred začatím stavebnej činnosti alebo inej hospodárskej činnosti na evidovanom archeologickom nálezisku podľa § 41, ods. 1 je vlastník, správca alebo stavebník povinný podať žiadosť o vyjadrenie k zámeru na krajský pamiatkový úrad.

- podľa § 36 ods. 3 pamiatkového zákona v znení neskorších predpisov Krajský pamiatkový úrad môže rozhodnúť o povinnosti vykonať archeologický výskum aj na mieste stavby alebo inej hospodárskej činnosti, ktoré nie je archeologickým náleziskom podľa § 41, ods. 1, ak na tomto mieste predpokladá výskyt archeologických nálezov
- podľa § 37 ods. 3 pamiatkového zákona v znení neskorších predpisov o nevyhnutnosti vykonať záchranný výskum rozhoduje Krajský pamiatkový úrad

11. Požiadavky z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného a technického vybavenia územia

Z hľadiska ochrany trás nadradených systémov dopravného vybavenia územia je potrebné v riešenom území rešpektovať ochranné pásma:

- ochranné pásmo navrhovanej rýchlostnej cesty definované v šírke 100 m od osi príslušného jazdného pásu mimo zastavané územie obce (v zmysle cestného zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb.)
- ochranné pásmo cesty I. triedy definované v šírke 50 m od osi vozovky mimo zastavaného územia obce (v zmysle cestného zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb.)
- ochranné pásmo cesty II. triedy definované v šírke 25 m od osi vozovky mimo zastavaného územia obce (v zmysle cestného zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb.)
- ochranné pásmo cesty III. triedy definované v šírke 20 m od osi vozovky mimo zastavaného územia obce (v zmysle cestného zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb.)
- ochranné pásmo železnice (dráhy) definované v šírke 60 m od osi krajnej koľaje, najmenej však 30 m od vonkajšej hranice obvodu dráhy (v zmysle zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

Z hľadiska ochrany trás nadradeného technického vybavenia územia je v zmysle príslušných právnych predpisov potrebné v riešenom území rešpektovať požiadavky na ochranné a bezpečnostné pásma existujúceho aj navrhovaného technického vybavenia:

- ochranné pásma vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o

energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 43), vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:

- 110 kV – 15 m
- 22 kV – 10 m
- zavesené káblové vedenie 22 kV – 1m
- vodiče so základnou izoláciou – 4 m
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 43) vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla – 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 43):
 - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
 - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- ochranné pásmo plynovodu (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 79) vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
 - 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm
 - 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
 - 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území mesta s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa
- bezpečnostné pásmo plynovodu (a vyplývajúce obmedzenia pre výstavbu a iné činnosti v zmysle zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 80) vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:

- 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území
- 50 m pri regulačných staniciach, filtračných staniciach, armatúrnych uzloch
- 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 150 mm,
- 100 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 300 mm,
- ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov
- ochranné pásmo vodovodu a kanalizácie v zmysle zákona č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách:
 - 1,5 m od vonkajšieho okraja potrubia horizontálne na obe strany (priemer potrubia do 500 mm)

V zmysle rozhodnutia Štátnej leteckej inšpekcie zn. 1-110/84 zo dňa 18. 10. 1984 je potrebné v riešenom území rešpektovať ochranné pásma letiska Tomášovce:

- ochranné pásmo vodorovnej roviny s výškovým obmedzením 223 m.n.m. B.p.v.
- ochranné pásmo vzletových rovín (sklon 2% - 1:50) s výškovým obmedzením 192 – 214 m n.m. B.p.v.
- ochranné pásmo prechodových plôch (sklon 14,3 % – 1:7) s výškovým obmedzením cca 192 – 219 m.n.m. B.p.v.
- priestor s obmedzením stavieb vzdušných vedení VN a VVN (vedenie musí byť riešené podzemným káblom)

12. Požiadavky vyplývajúce zo záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami, civilnej ochrany obyvateľstva

12.1 Požiadavky v záujme obrany štátu

Vojenské objekty a podzemné inžinierske siete vojenskej správy nie sú v záujmovom priestore evidované a vojenská správa tu nemá žiadne územné požiadavky.

12.2 Požiadavky v záujme požiarnej ochrany

V obci Tomášovce sa nachádza požiarne zbrojnica s primeraným vybavením. V uliciach obce, pokrytých verejným vodovodom, sú vybudované požiarne hydranty. V prípade požiaru slúži profesionálna zásahová jednotka v Lučenci.

V záujme zabezpečenia požiarnej ochrany budú v návrhu Územného plánu obce Tomášovce zapracované nasledujúce požiadavky:

- navrhnuť zdroje vody pre hasenie požiarov a zásobovanie požiarou vodou z požiarnych hydrantov, aj v nových rozvojových plochách
- v prípade zmeny funkčného využívania územia riešiť požiadavky vyplývajúce zo záujmov požiarnej ochrany v súlade so Zákonom č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov a s vyhláškou č. 288/2000 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na požiaru bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb

12.3 Požiadavky v záujme ochrany pred povodňami

Katastrálnym územím obce Tomášovce preteká Krivánsky potok, ktorý tečie súbežne so železničnou traťou, pričom jej násyp chráni zastavané územie obce pred povodňovými stavmi na toku. Katastrálnym územím i samotným zastavaným územím ďalej pretekajú viaceré drobné vodné toky, ktoré nepredstavujú povodňové ohrozenie. Vzhľadom na charakter reliéfu obec nie je ohrozovaná svahovými vodami zo svahov okolitej pahorkatiny. V prípade poruchy na vodnej nádrži Ružiná môže byť územie potenciálne ohrozené povodňovou vlnou na Krivánskom potoku. Na tokoch nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce Tomášovce nie je vysledované inundačné územie.

V záujme zabezpečenia ochrany pred povodňami budú v návrhu Územného plánu obce Tomášovce zapracované nasledujúce požiadavky:

- pri návrhu krajinnoekologických opatrení uvažovať s opatreniami na zvýšenie retenčnej schopnosti krajiny
- zvážiť potrebu návrhu rigolov na odvedenie dažďových vôd
- rozvojové aktivity navrhovať v súlade s § 20 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami
- rešpektovať ochranné pásmo tokov v zmysle STN 75 2102, ktoré dosahuje pri šírke toku medzi brehovými čiarami do 10 m šírku 4 m od brehovej čiary; v tomto ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí a ťažba zeminy. Rešpektovať ustanovenia § 49 ods. 2 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov, umožňujúcom správcovi vodných tokov a vodných stavieb pri výkone ich správy užívať pobrežné pozemky, ktorými sú vodohospodársky významnom toku (Krivánsky potok) pozemky do 10 m od brehovej čiary, pri drobných vodných tokoch pozemky do 5 m od brehovej čiary, pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze.

12.4 Požiadavky v záujme civilnej ochrany

V obci v súčasnosti nie sú vybudované žiadne väčšie zariadenia civilnej ochrany. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Väčšia časť objektov v obci je podpivničená, pivničné priestory môžu slúžiť pre ukrytie obyvateľstva.

Pre účely civilnej ochrany sú určené zhromažďovacie priestory v budove kultúrneho domu s obecným úradom a základnej školy.

Pri riešení požiadaviek civilnej ochrany v územnom pláne obce Tomášovce, ako aj v nadväzujúcej dokumentácii, je potrebné postupovať v zmysle nasledujúcich právnych predpisov:

- Zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v úplnom znení zákona č. 444/2006 Z. z.
- Vyhláška č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany.
- Vyhláška č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 533/2006 Z.z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov

13. Požiadavky na riešenie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce

Pre riešenie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce v návrhu Územného plánu obce Tomášovce sú nasledujúce požiadavky:

- vymedziť vhodné plochy pre ďalší územný rozvoj obce s dostatočnou kapacitou do konca návrhového obdobia, t.j. do r. 2030 a naznačiť priestorové možnosti pre výhľadovú výstavbu aj po roku 2030
- navrhnuté plochy pre novú výstavbu rozdeliť do viacerých etáp podľa predpokladanej postupnosti realizácie
- navrhnuté plochy pre novú výstavbu umiestniť vo vhodných polohách v rámci zastavaného územia a podľa možností v priamej nadväznosti na existujúce zastavané územie
- rozvíjať v primeranom pomere všetky hlavné urbanistické funkcie – obytné funkcie, výrobné a rekreačno-športové funkcie
- rešpektovať existujúce funkčné zónovanie obce
- navrhnuť koncepciu ozelenenia zastavaného územia obce
- návrh zástavby optimalizovať s ohľadom na ekonomické zabezpečenie obsluhy dopravnou a technickou infraštruktúrou – vyhýbať sa neekonomickému riešeniu jednostranne obostavaných komunikácií
- rešpektovať priestorové obmedzenia pre výstavbu vyplývajúce z prítomnosti dopravných a inžinierskych stavieb a ich ochranných pásiem (cesty II. a III. triedy, elektrické vedenia VN, VTL plynovod)

- v zmysle §§ 56 – 58 vyhlášky č. 532/2002 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie zohľadňovať v riešení požiadavky bezbariérovosti pri stavbách užívaných osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu – navrhnuť prístup do každej stavby na úrovni územnoplánovacej koncepcie, ako aj pri projektovaní v následných stupňoch dokumentácie
- pri umiestňovaní novej zástavby rešpektovať ochranné pásmo cintorína 50 m (v zmysle zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve)
- stanoviť zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia v súlade s § 8, ods. 3 vyhlášky č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii

Špecifické požiadavky na riešenie jednotlivých funkčných území sú definované v nasledujúcej kapitole.

14. Požiadavky na riešenie bývania, občianskeho vybavenia, sociálnej infraštruktúry a výroby

14.1. Bývanie

Bývanie je hlavnou funkciou v riešenom území. Bytový fond tvorí z väčšej časti tradičná zástavba rodinných domov, zväčša jednopodlažných. Významné zastúpenie majú aj byty v bytových domoch.

Požiadavky na riešenie bývania

Pre riešenie rozvoja bývania v návrhu Územného plánu obce Tomášovce stanovujeme nasledujúce požiadavky:

- pri dimenzovaní rozvojových plôch pre bývanie počítať s variantom maximálneho prírastku počtu obyvateľov, ktorý bude reálny v prípade výstavby priemyselného parku, t.j. dimenzovať kapacitu nových plôch pre možnosť výstavby cca 100 nových bytových jednotiek do konca návrhového obdobia, t.j. do roku 2030
- využiť pre bytovú výstavbu územné rezervy v rámci zastavaného územia – v prielukách medzi rodinnými domami
- v rámci využitia územných rezerv zastavaného územia obce zvážiť možnosť využitia rozsiahlejších záhrad pre bytovú výstavbu
- navrhnuť nové rozvojové plochy pre obytné funkcie vo vhodných polohách hlavne na južnom okraji obce
- rozširovanie výrobného územia a obytného územia priestorovo koordinovať tak, aby nedochádzalo k negatívnemu ovplyvňovaniu obytného územia

- pri lokalizácii obytných súborov rešpektovať všetky ochranné pásma sietí a zariadení technickej a dopravnej infraštruktúry, ako aj hygienické ochranné pásma
- odporúčať rekonštrukciu existujúceho bytového fondu, ktorý je v nevyhovujúcom stavebnotechnickom stave
- rešpektovať požiadavky na hygienickú kvalitu bývania dodržiavaním ochranných pásiem od zariadení dopravnej a technickej vybavenosti, výrobných prevádzok, cintorína

14.2. Občianska vybavenosť a sociálna infraštruktúra

Občianska vybavenosť je vybudovaná na úrovni základnej vybavenosti. Zariadenia občianskej vybavenosti sa nachádzajú v hlavne centrálnej časti obce, vo viacerých uzlových priestoroch – na Partizánskej ul., Školskej ul. Závadskej ul.

Nekomerčnú občiansku vybavenosť reprezentuje spoločný objekt kultúrneho domu s obecným úradom, vedľa je aj pošta (na Partizánskej ul.). Vzdelávacie zariadenia sú zastúpené základnou školou pre 1.-4. ročník a materskou školou. Ich kapacity vyhovujú súčasným potrebám. V obci je ďalej zdravotné stredisko. Je v nevyhovujúcom stavebnotechnickom stave. Sú tu dva novodobé kostoly – rímskokatolícky a evanjelický a.v., v ich blízkosti je aj cintorín.

Zo zariadení komerčnej občianskej vybavenosti, využívaných obyvateľmi obce, je tu nákupné stredisko, spolu 4 pohostinstvá a 2 predajne potravín a zmiešaného tovaru, disco club. Pri hlavnom dopravnom ťahu – ceste I/50 sa nachádza odpočívadlo s motoretom Halier a čerpacou stanicou pohonných hmôt. Služby pre obyvateľstvo sú zastúpené len prevádzkou kaderníctva a holičstva. Širšie spektrum zariadení maloobchodu a služieb je dostupné v Lučenci.

Požiadavky na riešenie občianskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry

Pre riešenie rozvoja občianskej vybavenosti v návrhu Územného plánu obce Tomášovce stanovujeme nasledujúce požiadavky:

- vymedziť centrálnu zónu obce a definovať ju ako zmiešané územie so zastúpením funkcií bývania i občianskeho vybavenia
- koncentrovať zariadenia občianskeho vybavenia celoobecného významu do centrálnej zóny obce
- odporúčať rekonštrukciu a modernizáciu verejných budov
- pri stanovovaní regulatívov umožniť prípadnú lokalizáciu zariadení služieb a občianskeho vybavenia v rámci obytného územia

14.3. Výroba a hospodárska základňa

Poľnohospodársku pôdu v katastrálnom území Tomášovce obhospodaruje prevažne AGROTOM, s.r.o., na malých výmerách hospodária aj 5 samostatne hospodáriaci roľníci.

V obci je viacero výrobných areálov. Areál poľnohospodárskeho podniku AGROTOM, s.r.o. sa nachádza južne od obce. V hospodárskom dvore je v súčasnosti chov cca 1000 ks dojníc. Podnik má spolu asi 100 zamestnancov, pričom má prevádzky aj v okolitých obciach. Pri ceste III/2644 sa nachádza areál býv. hydinárskych závodov. Väčšia časť areálu je nevyužívaná a schátraná. V časti realizuje spol. Oryktolagus Farm, s.r.o. chov králikov s 10 zamestnancami.

Medzi železničnou traťou a Krivánskym potokom je areál Agrochemického podniku Tomášovce, a.s., ktorý prevádzkuje aj priľahlé agroletisko.

Nepoľnohospodársku výrobu reprezentuje spoločnosť PRP, s.r.o. Veľký Krtíš. Ide o drevospracujúci podnik, so zameraním na spracovanie guľatiny z ihličnatého dreva. V prevádzke Tomášovce má v súčasnosti 60 zamestnancov. Areál podniku sa nachádza južne od zastavaného územia obce pri železničnej trati. Ďalšie podnikateľské subjekty sa orientujú na banskú činnosť – LB MINERALS SK, s.r.o.

V zmenách a doplnkoch doterajšej územnoplánovacej dokumentácie boli vymedzené rozsiahle plochy pre priemyselný park s celkovou rozlohou cca 100 ha, výstavba výrobných areálov sa však nerealizovala.

Požiadavky na riešenie výroby a hospodárskej základne:

Pre riešenie rozvoja výroby v návrhu Územného plánu obce Tomášovce stanovujeme požiadavky:

- premietnuť návrh rozšírenia výrobného územia, resp. priemyselného parku z doterajšieho územného plánu obce, v znení zmien a doplnkov
- navrhnuť revitalizáciu a vhodné využitie nevyužívaných výrobných areálov
- pri stanovovaní regulatívov umožniť prípadnú lokalizáciu drobných remeselných prevádzok bez negatívneho vplyvu na životné prostredie v rámci obytného územia
- regulovať chov hospodárskych zvierat; drobnochov umožniť len mimo centrálnej zóny obce

14.4. Rekreačia, šport a cestovný ruch

V obci a okolí je vzhľadom k blízkosti okresného mesta potenciál rozvoja prímestskej rekreácie. V atraktívnom prostredí pri rybníku severne od obce je menšia chatová osada. Vodná plocha sa využíva pre rybolov a vodné športy. Neďaleko chatovej osady sa v lokalite Halierske lúky nachádza samostatná záhradkárska osada. Medzi záhradkárskou osadou a chatovou osadou bol autocamping, ktorý sa v súčasnosti nevyužíva.

Topografické pomery sú pre cykloturistiku priaznivé. Vyznačené sú však len cyklistické trasy po cestách II. a III. triedy, spájajúce mesto Lučenec, Tomášovce, Poltár a rekreačné územie pri vodnej nádrži Ružiná. Vyznačená je aj trasa k Tomášovskému rybníku.

Pre športové aktivity obyvateľov obce sa využíva športový areál s futbalovým ihriskom a viacúčelovým ihriskom. Detské ihrisko je pri materskej škole.

Požiadavky na riešenie rekreácie a cestovného ruchu

Pre riešenie rozvoja rekreácie v návrhu Územného plánu obce Tomášovce stanovujeme požiadavky:

- rekreačné územie rozvíjať vo väzbe na Tomášovský rybník, ako aj medzi Krivánskym potokom a rybníkom
- navrhnuť možnosti intenzifikácie využitia existujúcej chatovej osady obojstrannou výstavbou pri prístupovej komunikácii
- uvažovať s rekreačným využitím rybníka a jeho okolia
- navrhnuť cyklistické a cykloturistické trasy, najmä spojenie obce Tomášovce s mestom Lučenec, trasu po telese zrušenej železničnej trate do Veľkej Vsi
- počítať so zachovaním športového areálu
- rezervovať plochy pre oddychové aktivity a verejnú parkovú zeleň

15. Požiadavky z hľadiska životného prostredia

Územný plán obce Tomášovce bude zdôrazňovať význam nasledujúcich opatrení pre zlepšenie životného prostredia:

- návrh ďalšieho rozvoja obce Tomášovce koncipovať v súlade s princípmi udržateľného rozvoja
- pri návrhu rozvoja zohľadňovať všetky zložky životného prostredia riešeného územia (voda, ovzdušie, pôda, biotická zložka)
- navrhnuť rozšírenie verejného vodovodu do navrhovaných nových rozvojových plôch s cieľom zabezpečiť kvantitatívne i kvalitatívne vyhovujúce hromadné zásobovanie obyvateľstva obce pitnou vodou podľa požiadaviek vyhlášky č. 151/2004 Z. z. o požiadavkách na pitnú vodu a kontrolu kvality pitnej vody
- prispieť k zníženiu znečistenia ovzdušia návrhom plynofikácie v navrhovaných nových rozvojových lokalitách, resp. využitím alternatívnych zdrojov na zásobovanie teplom
- navrhnuť rozšírenie splaškovej kanalizácie do časti obce za železnicou, ako aj do navrhovaných rozvojových plôch s cieľom predchádzať znečisteniu podzemných a povrchových vôd
- regulovať rozvoj obce tak, aby sa eliminovalo možné nežiadúce ovplyvňovanie chránených funkcií (bývanie, šport a rekreácia) prevádzkami nadmerne zaťažujúcimi životné prostredie hlukom, emisiami škodlivín a pachov
- navrhnuť vhodné plochy pre zriadenie zberného dvora
- navrhnuť revitalizáciu a novú výsadbu líniovej zelene v obci a okolí, izolačnej zelene pri frekventovaných komunikáciách, okolo výrobných areálov

- podrobne definovať zakazujúce (nepripustné) funkčné využívanie pre obytné územie a zmiešané územie za účelom vylúčenia podnikateľských prevádzok a občianskej vybavenosti s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie (hluk, zápach, zvýšené nároky na dopravu)
- navrhnuť revitalizáciu plôch verejnej zelene a počítat so zachovaním plôch verejnej zelene na ul. SNP, Školskej ul., pri železničnej stanici a ihrisku
- vymedziť plochy verejnej zelene ako nezastavateľné plochy
- zapracovať do návrhu ďalšie ekostabilizačné opatrenia a opatrenia na zlepšenie kvality životného prostredia, navrhnuté v Krajinnoekologickom pláne obce Tomášovce
- navrhnuť opatrenia na zadržanie a spomalenie odtoku vody z krajiny
- pri lokalizácii výstavby rešpektovať ochranné pásma sietí a zariadení dopravnej a technickej infraštruktúry
- pri umiestňovaní novej zástavby rešpektovať ochranné pásmo cintorína 50 m (v zmysle zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve)
- pri umiestňovaní novej obytnej zástavby rešpektovať pásmo hygienickej ochrany areálu so živočíšnou výrobou (AGROTOM s.r.o.) – 300 m od objektov živočíšnej výroby (stanovené podľa metodického usmernenia Zásady chovu hospodárskych zvierat v intraviláne a extraviláne obcí SR)
- zabezpečiť ochranu poľnohospodárskeho pôdneho fondu návrhom protieróznych opatrení
- rešpektovať opatrenia programu odpadového hospodárstva obce a príslušného VZN obce o odpadoch a nakladaní s odpadmi
- pri navrhovaní usporiadania územia vzhľadom k obytnej zástavbe prihliadať na vyhlášku č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hladinách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí
- pri navrhovaní novej bytovej výstavby dodržiavať zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhlášku č. 528/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného ožiarenia

16. Osobitné požiadavky z hľadiska ochrany pôdneho fondu

Z hľadiska ochrany pôdneho fondu bude návrh Územného plánu obce Tomášovce napĺňať nasledujúce požiadavky:

- využívať pre účely novej výstavby najmä zostatkové plochy v rámci zastavaného územia a plochy priamo nadväzujúce na zastavané územie obce

- minimalizovať zábery najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy
- rešpektovať ochranné pásmo lesa – 50 m od hranice lesného pozemku (v zmysle zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov)
- akceptovať územný rozsah nelesnej stromovej a krovinovej vegetácie na poľnohospodárskom pôdnom fonde
- podporovať riešenie problému erózie na poľnohospodárskej pôde návrhom výsadby protieróznych pásov, remízok a vetrolamov
- dôsledky stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde vyhodnotiť v zmysle § 5 vyhlášky č. 508/2004 Z.z., ktorou sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z.z.

17. Požiadavky na riešenie vymedzených častí územia obce, ktoré je potrebné riešiť s podrobnosťou územného plánu zóny

Podľa zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov môže územný plán obce vymedziť plochy, pre ktoré bude nutné obstaráť územný plán zóny. Prípadná potreba riešenia špecifických častí územia s podrobnosťou územného plánu zóny bude posúdená v etape spracovania návrhu územného plánu obce.

18. Požiadavky na určenie regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využívania územia

Územný plán obce Tomášovce stanoví súbor regulatívov priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, vzťahujúcich sa na jednotlivé priestorovo ohraničené bloky, ktoré vymedzí územný plán.

Regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia budú sledovať cieľ hospodárneho a ekologického využívania územia v súlade s princípmi udržateľného rozvoja. Budú mať charakter limitov a pravidiel zakotvených v záväznej časti dokumentácie a odporúčaní, ktoré budú súčasťou smerných častí dokumentácie.

Záväzná časť návrhu územného plánu bude stanovovať najmä nasledujúce regulatívy:

- zásady a regulatívy funkčného využívania územia: v textovej časti stanoviť priradenie k funkčnej územnej zóne a taxatívne definovať prípustné, obmedzujúce alebo vylučujúce funkčné využívanie – vo všeobecne zrozumiteľnej legende. Regulatívy funkčného využívania aplikovať na priestorové celky – regulačné bloky.
- zásady a regulatívy priestorového usporiadania: v textovej časti určiť regulatív maximálnej výšky objektov, regulatív intenzity využitia územia, ako aj vybrané architektonické regulatívy v centrálnej zóne obce
- zásady a regulatívy umiestnenia verejného občianskeho vybavenia

- zásady a regulatívy umiestnenia verejného dopravného vybavenia
- zásady a regulatívy umiestnenia verejného technického vybavenia
- zásady a regulatívy zachovania kultúrnohistorických hodnôt, ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability, vrátane plôch zelene
- zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie
- vymedzenie zastavaného územia obce
- vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov
- vymedzenie plôch na verejnoprospešné stavby, na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov, na asanáciu a chránené časti krajiny
- zoznam verejnoprospešných stavieb
- určenie, na ktoré časti územia je potrebné obstaráť a schváliť územný plán zóny
- schéma záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb

19. Požiadavky na vymedzenie plôch na verejnoprospešné stavby

V zmysle zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov (§108, ods. 3) a vyhlášky č. 55/2001 Z. z. vymedzí Územný plán obce Tomášovce verejnoprospešné stavby, pre ktoré je možné vyvlastniť pozemky a stavby za účelom zabezpečenia verejnoprospešných služieb a verejného technického vybavenia územia podporujúceho rozvoj územia a ochranu životného prostredia.

V prípade riešeného územia budú ako verejnoprospešné stavby vymedzené nasledujúce stavby:

- rýchlostné cesty a súvisiace stavby
- dopravné líniové stavby a zariadenia miestneho významu, najmä miestne komunikácie pre obsluhu navrhovaných rozvojových plôch, chodníky, cyklotrasy, parkoviská
- energetické a vodohospodárske líniové stavby a zariadenia miestneho významu (technická infraštruktúra, protipovodňové opatrenia)
- plochy pre umiestnenie zariadení a stavieb občianskej vybavenosti
- plochy pre zneškodňovanie, dotriedňovanie, kompostovanie a recykláciu odpadov miestneho významu
- plochy pre budovanie verejnej a ochrannej zelene

Návrh vymedzenia verejnoprospešných stavieb bude súčasťou záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie.

20. Požiadavky na rozsah a úpravu dokumentácie územného plánu

Postup spracovania, prerokovania a schválenia Územného plánu obce Tomášovce bude v súlade s postupom stanoveným v zákone č. 50/1976 Zb. (Stavebný zákon) v znení neskorších predpisov. Obec spadá do kategórie sídiel s menej ako 2 000 obyvateľmi, čomu bude zodpovedať aj postup a rozsah spracovania územnoplánovacej dokumentácie – podľa Stavebného zákona nie je pre obce s menej ako 2 000 obyvateľmi potrebné vypracovanie konceptu riešenia.

Dokumentácia bude prerokovaná v zmysle § 20–25 Stavebného zákona a schválená v obecnom zastupiteľstve. Schváleniu dokumentácie bude predchádzať posúdenie a preskúmanie súladu územného plánu obce, o ktoré obec požiada Okresný úrad Banská Bystrica, odbor výstavby a bytovej politiky.

Územný plán obce bude obsahovať textovú a grafickú časť. Textová časť a grafická časť budú spracované v rozsahu podľa § 12 vyhlášky č. 55/2001 Z. z. vyhlášky č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii. Všetky výkresy budú vyhotovené ako vektorové plnofarebné kresby, pri využití počítačovej techniky a digitálnej tlače. Ako mapový podklad sa použije digitálna katastrálna mapa, ktorá bude doplnená výškopisom. Grafická časť bude obsahovať nasledujúce výkresy (v zátvorke je uvedená mierka spracovania):

- Výkres širších vzťahov (1: 50 000)
- Komplexný výkres priestorového a funkčného usporiadania územia s vyznačením záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb (1: 5 000, 1: 10 000)
- Výkres riešenia verejného dopravného vybavenia (1: 5 000)
- Výkres riešenia verejného technického vybavenia (1: 5 000)
- Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely (1: 5 000)
- Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny (1: 10 000)

Zastavané územie bude zobrazené na výkresoch mierky 1: 5 000. Na výkresoch mierky 1: 10 000 bude zobrazené celé katastrálne územie obce.

Textová časť bude obsahovať základné údaje a riešenie územného plánu, vrátane záväzných častí riešenia. Textová časť bude členená na kapitoly podľa ods. 3 a 4 § 12 vyhlášky č. 55/2001 Z. z.

21. Zoznam podkladov pre vypracovanie zadania

- Atlas krajiny Slovenskej republiky, Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR, 2002
- Oficiálna stránka obce Tomášovce www.tomasovce.sk
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Tomášovce, 2005
- Doplnok č. 1 ÚPN SÚ Tomášovce, AURA, 2004
- Zmena a doplnok č. 2 ÚPN SÚ Tomášovce, AURA, 2009
- Územný plán obce Vidiná, 2007
- Územný plán veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Banskobystrický kraj v znení zmien a doplnkov
- Priemyselný park Tomášovce – projekt technickej infraštruktúry – II. etapa. AURA, 2007
- Priemyselný park Tomášovce – geologický prieskum životného prostredia, 2007
- Prevádzkový poriadok – vodovod Tomášovce, Hydroeco, 2011
- Program odpadového hospodárstva obce Tomášovce na roky 2011 – 2015
- Manipulačný poriadok pre vodnú stavbu Tomášovce, 2014